

C425.

STADSLEDNINGSKONTORET
Henrik Nordström

2015-12-11
DNR KS-0039/2015

LAGAKRAFTBEVIS
Detta beslut har vunnit laga kraft

den... 13/7-2016 .....

Sundbybergs stad
i tjänsten

[Signature]
.....

UTLÅTANDE EFTER UTSTÄLLNING
DETALJPLAN

Detaljplan för Kavallerivägen-Rissneleden, del av Sundbyberg 2:26 m.fl fastigheter i Rissne, Sundbyberg

Bakgrund

Syftet med detaljplanen är att uppföra ny bostadsbebyggelse och ett torg längs Rissneleden och Kavallerivägen. Stadsmiljön kring gatorna ska även ses över och byggas om till stadsgator med nya gång- och cykelvägar samt trädplanteringar.

Planeringen för sydvästra Rissne har pågått i flera år. Området är utpekad som förändringsområde i den fördjupade översiktsplanen för Rissne-Hallonbergen och Ör från 2005. Planområdet har tidigare behandlats i Detaljplan för sydvästra delen av Rissne (DNR 95/2006-214). Samråd hölls våren 2008. Den planen delades upp och den östra delen av planen senarelades. Detaljplanearbetet har nu återupptagits i denna del i och med denna plan.

Samråd

Plansamrådet varade under perioden 18 december 2013 till och med 21 januari 2014. Förslaget skickades ut till berörda parter samt ställdes ut i kommunhuset, på biblioteket i Hallonbergen och på Sundbybergs stadsbibliotek. Annons om plansamråd och möte var införd i Mitt i Sundbyberg. Ett samrådsmöte i form av ”öppet hus” hölls den 14 januari i biblioteket i Signalfabriken på Esplanaden 10 i centrala Sundbyberg.

Utställning

Planförslaget var på utställning från den 22 september till och med den 20 oktober 2015. Förslaget skickades ut till berörda parter samt ställdes ut i kommunhuset, på Kulturcentrum i Hallonbergen och på stadsbiblioteket. Sammanlagt 15 yttranden har inkommit under utställningstiden.

Efter utställningsperioden har förslaget förändrats på ett par områden. En redogörelse för detta finns i slutet av detta utställningsutlåtande.

Yttrandena som inkommit under utställningstiden sammanfattas under rubriken inkomna yttranden. Fullständiga yttranden med eventuella bilagor finns att tillgå på Stadsledningskontoret.

Remissinstanser

Planhandlingarna har sänts till Länsstyrelsen, Lantmäteriet, Företagarna i Sundbyberg, DHR, Hembygdsföreningen, hyresgästföreningen i Sundbyberg, Locum AB, Närpolisen Sundbyberg, Posten Sverige AB, Stockholms handelskammare, TeliaSONera Skanova Access AB, Fortum Distribution AB, Svenska Kraftnät, Trafikverket, Luftfartsverket, SLL Tillväxt, miljö och regionplanering, Trafikförvaltningen, Naturskyddsföreningen i Solna-Sundbyberg, AB STOKAB, Stadskärneföreningen, Sundbybergs stadsnät, Swedavia Bromma flygplats, Storstockholms brandförvar, Norrvatten, Friluftsförbundet Sundbyberg, Stockholm gas och Försvarsmakten.

Detaljplanen har även sänts internt inom kommunen samt till berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen.

Inkomna yttranden

1. Länsstyrelsen

Länsstyrelsen bedömer utifrån nu kända förutsättningar att det inte finns skäl att anta att Länsstyrelsen kommer att pröva stadens beslut och upphäva detaljplanen med stöd av 12 kap. 3 § ÄPBL.

Planförslaget ligger inom influensområdet för Bromma flygplats som är utpekad som riksintresse för kommunikationsanläggningar och har ett influensområde där det inte är tillåtet att bygga högre än 59,56 meter över havet. Länsstyrelsen instämmer därför med Trafikverkets yttrande att det är lämpligare att högsta höjd för samtliga byggrätter anges i totalhöjd istället för högsta nockhöjd då influensområdets totalhöjd även innefattar påbyggnader och teknikutrymmen. Länsstyrelsen anser även att kommunen tydligare bör redovisa nollplanets relation till markplanet på plankartan. Om byggnadernas höjd överstiger 45 meter inom tätbebyggt område ska samråd med Försvarsmakten ske, Länsstyrelsen erinrar även om att byggnader som är högre än 20 meter kräver en CNS-analys och ska samrådats med luftfartsverket.

Länsstyrelsen noterar att flera justeringar i plankartan har gjorts efter samrådet. Byggrätterna har styckats upp och preciserats, bestämmelse för gemensamhetsanläggningar har upphört, en radhuslänga har blivit ersatt av cykelgarage och flera byggrätter har fått ökat våningsantal från en till sex adderade våningar vilket är en avsevärd förändring från samrådsskedet. Planen medger därmed även en högsta höjd om 61 meter ovanför nollplanet. Länsstyrelsen konstaterar att denna förändring inte framkommer med tydlighet i kungörelsen utan enbart nämns, utan ökade höjdangivelse, i samrådsredogörelsen. Detta kan få sakägare att missa en väsentlig förändring mellan samråds- och utställningsförslag vilket också kan komma att uppmärksammas vid en eventuell prövning. Kommunen bör överväga att komplettera detta i planhandlingarna.

Kommentar: Höjdbestämmelserna ändras så att högsta totalhöjd blir 59,56 meter över havet. Samråd har hållits med berörda myndigheter angående höga byggnader. Staden noterar att länsstyrelsen utöver vad som är lagstyrkt i PBL önskar se detaljplanens förändringar även i kungörandet av utställningen vilket är bra att veta inför fortsatt arbete. Planhandlingarna uppdateras så att ändringarna mellan samråd och utställning tydligare framgår.

2. Byggnads- och tillståndsnämnden

Balkonger får enligt detaljplanen byggas med en fri höjd på 2,7 meter mot gård och på gavlar medan balkonger mot gata ska ha en fri höjd på 4,5 meter. Det finns dock två gavlar som vetter mot torget där bygglovsenheten anser att gatureglerna om 4,5 meter fri höjd bör gälla.

Fastigheterna ligger inom ett område med förhöjd risk för radon. Vid byggnationen ska markradon kontrolleras och radonsäkert byggande bör tillämpas.

Enligt föreslagen detaljplan framgår det att i alla byggnader upp till tio våningars höjd klarar man att skapa bostäder med mindre bullrig sida med högst 55 dB(A) mot fasad. I det högsta huset vid torget som beräknas bli 14 våningar kan man i de översta fyra våningarna klara riktvärdena för buller genom att mot gården bygga små lägenheter (under 35 kvadrat) där 60 dB(A) tillåts enligt den nya förordningen. I några få större lägenheter klarar man 55 dB(A) för rum som vetter mot balkonger som glöms in till minst 2/3. Miljöenheten anser att det bör eftersträvas att samtliga lägenheter klarar 55dB(A) vid fasad, även om detta är mer än vad riktvärdena säger. Detta för att förebygga olägenhet för människors hälsa för samtliga boende. Enligt miljöbalken ska bästa möjliga teknik användas för att förebygga olägenhet för människors hälsa eller miljö uppkommer (2 kap 3 1 miljöbalken). Med bästa möjliga teknik avses såväl den använda teknologin som anläggningens konstruktion, utformning, byggnation och underhåll.

Miljöenheten anser att ytterligare hårdgjorda ytor ska medföra ett krav på lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD). LOD bör eftersträvas i största möjliga utsträckning i detta område.

I detaljplanen anges att ett garage med 69 platser ska uppföras, om golvbrunn ska finnas i garaget framgår ej. Enligt VA-enhetens allmänna bestämmelser för VA ska det alltid finnas en oljeavskiljare i garage. Det står även att när nyanläggning av parkeringsplatser utomhus sker ska det generellt finnas en oljeavskiljare vid 30 eller flera parkeringsplatser.

3. Stadsmiljö- och tekniska nämnden

Förvaltningen anser att parkeringsfrågan skall lösas för att tillgodose den norm som anges i stadens trafikplan. Om exploatören i bygglovskedet önskar frånga stadens parkeringsnorm, behöver åtgärder som minskar efterfrågan på bil redovisas. Exempel på sådant är etablerandet av en bilpool för fastigheten. Förvaltningen anser att trafikallsträngen från tillkommande bebyggelse skall beaktas i framtida planarbete. Dessutom ska buller uträknas utifrån nya trafikflöden uppräknat till framtida nivåer.

Förvaltningen anser att offentliga ytor inom planområdet ska utformas med god tillgänglighet för rörelsehindrade. Förvaltningen anser att utformningen av allmänna platser så långt som möjligt ska följa förvaltningens tekniska handbok. Förvaltningens tjänstemän önskar fortsatt dialog i frågan om utformning av allmänna platser i och i anslutning till planområdet.

Förvaltningen anser att dagvatten från planområdets kvartersmark inte ska belasta kommunens gatufastighet.

Förvaltningen anser att det bör utredas hur leverans och sophämtning sker till lokalerna som ligger vid torget. Torget kan med fördel förses med utfartsförbud i planen. Förvaltningen önskar att möjligheten att försörja lokalerna med transporter via respektive garage utreds.

Förvaltningen anser att utformningsbestämmelsen *lek* inte ska finnas i detaljplanen. Förvaltningen vill inte att det enskilda ansvaret att anordna lekplats på den egna fastigheten ska skjutas över på kommunen. Förvaltningen har dock för avsikt att under en överskådlig tid ha en lekplats där.

Kostnad för drift och anläggande av nya allmänna ytor bör belysas i planarbetet. Stadsmiljö- och serviceförvaltningen har inga medel för iordningställande av gata torg, eller park inom planområdet. Ökad driftskostnad bör även belysas i planen. Förvaltningen anser att den elnätsstation som föreslås i planen utformas så att fordonsuppställning kan ordnas på egen mark.

Förvaltningen anser att kvarvarande yta för gångbana på allmän mark i planområdets norra kant är för smal.

Förvaltningen vill förtydliga texten under avfallshantering med att hushållsavfallet ska sorteras i två fraktioner, brännbart hushållsavfall för sig och matavfall för sig. Placering av inkast bör göras utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Avståndet från ytterdörr till inkast för hushållsavfall får vara maximalt 50 meter, kortare avstånd bör eftersträvas. Hämtfordon får inte trafikera gång- och cykelväg. Angöringsplats för tömning av underjordsbehållare får inte placeras så att backning måste utföras. Lastplats eller parkeringsficka avsedd för tömningsfordon av mobil sopsug bör anordnas då angöringsplats inte bör placeras utmed huvudgator. Dockningspunkten för mobil sopsug ska placeras inom fastighetsmark. Verksamheternas behov av avfallshantering måste tillgodoses inom området. Stadens föreskrifter för avfallshantering och ”Riktlinjer för ny- och ombyggnation” ska följas. Förvaltningen önskar fortsatt dialog kring planerandet av avfallshanteringen. Förvaltningen anser att diskussion med BRF Rissne Samfällighetsförening bör inledas för sopsugen för att klargöra om påkoppling är möjlig. Gemensamma avfallsutrymmen för sortering av grovavfall, elektronik och farligt avfall ska finnas och kan med fördel även användas för källsorterat material. Angöringsmöjligheter till grovavfallsutrymmen bör utredas i fortsatt arbete.

Fastigheten Sundbyberg 2:26 med nya bostäder ska anslutas till befintliga kommunala ledningar som ligger längst Rissneleden söder om exploateringsområdet. Ledningarna bedöms ha tillräcklig kapacitet. Dagvattenhantering för fastigheten ska följa Sundbyberg stadens ”Riktlinjen för hantering av dagvatten” som har antagits i juni 2005. Syftet med riktlinjen är att möjliggöra dagvattenhantering på fastighetens mark. En dagvattensutredning gjordes den 18 juni 2015 och visade en betydlig ökning av dagvattensflöde från området vid exploatering. Utredningen ska användas vid projektering av olika åtgärder som förbättrar dagvattenhantering inom fastigheten och även vid dimensionering av dagvattenmagasin. Utredningen föreslår två åtgärdsalternativ för att försäkra att avrinningen från exploateringsområdet inte ökar. Samarbete mellan kommunen och byggherre kan vara aktuellt för att hitta den bästa lösning för dagvattenfrågor.

För att inte öka förorening i kommunala ledningssystem ska oljeavskiljare installeras i garaget för 69 bilar och även vid stora parkeringsytor. Stadsmiljö- och serviceförvaltningen önskar delta i framtida planarbete och vid genomförandet av planen.

Det aktuella vägvsnittet kommer till del fungera som en anslutningsväg mellan Rissne Centrum och den regionala cykelvägen, vilket ställer krav på att gång- och cykeltrafiken ges nödvändigt tillräckligt utrymme, minimum enligt de rekommenderade måtten och att trafiksepareringen utförs på ett modernt, enhetligt och tydligt sätt, att blandtrafik undviks och att eventuella konfliktpunkter mellan trafikslagen identifieras och tydliggörs för samtliga trafikantgrupper.

Kommentar: Parkeringsnormen uppnås vilket framgår av planhandlingarna. Bestämmelsen *lek* finns endast på allmän plats. Planområdet utvidgas något för att ge mer plats åt den allmänna gångbanan i norra delen. Avfallsfrågan har under planprocessen avhandlats ingående i samråd med Tekniska enheten. Stadens riktlinjer för avfallshantering kommer att följas. Det finns tillräckligt med utrymme i gatusektionen för att öka måttet för cykelbanan om det skulle prövas lämpligt.

4. Försvarsmakten

Försvarsmakten har inget att erinra i rubricerat ärende. Information: Då detaljplanen i fråga tillåter byggnadshöjder vilka närmar sig 45 meter bör det uppmärksammas att alla objekt inom sammanhållen bebyggelse vilka har en höjd av 45 meter eller högre ska samrådats med Försvarsmakten.

5. Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet (DHR)

Vi har tidigare lämnat synpunkter KS-0042/2015 där detaljplan för del 2.26, Kavallerivägen och Rissneleden i Rissne fanns med. Där vi också påpekade, som vi också nu gör om torget, om att det är en våningshög nivåskillnad, och detta ska tas omhand av trappor i landskapet. Ni skriver också att det nya torget görs tillgängligt via ramp från gatunivån. Det är en våningshög nivåskillnad, så det blir en väldigt lång ramp. Är det en sådan nivåskillnad, måste det också vara viloplan längs lutningen. Det finns inte heller ngn skiss på hur denna ramp skulle se ut. Det finns ingen detaljplan på detta. Det är inte bra. För det är också viktigt vilket material man kommer att använda sig av i själva rampen. Vi vill påpeka också att det är viktigt att kunna komma nära med bil om man har en rörelsenedsättning, till husen och till sopsorteringen för sina hushålls sopor och att de är placerade i rätt höjd för en person som är sittande, eller kortväxt och att det skottas på vintern och att det ej är lutande eller knöligt underlag till sophantering, så att man kan slänga sina sopor.

Tyvärr har ni inte heller i denna detaljplan tagit med FN konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Prop. 2008/09:28, som vi har påpekat tidigare, Kommunfullmäktige tog beslut i december 2012 att det alltid ska finnas med i alla detaljplaner i staden. Ni har tagit med Barn konventionen men FN konventionen för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Så GÖR OM! Sundbybergs Stad beaktar FN konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning prop. 2008/09:28, som syftar till att undanröja hinder för personer med funktionsnedsättning att åtnjuta sina rättigheter.

Kommentar: Rampen kommer att vara tillgänglig för personer med rörelsehinder. Viloplan i rampen kommer att finnas.

6. Polismyndigheten

Polismyndigheten i Stockholms län vill peka på vikten av att den brottsförebyggande och trygghetshöjande aspekten genomsyrar planeringen i så stor utsträckning som möjligt. Detta uppnås genom att råden och anvisningarna i Bo Tryggt 05 (www.botryggt.se) uppmärksammas i ett tidigt skede och sedan följer med under hela processen i alla beslut. Här finns en teoretisk och praktisk kunskap om hur bostäder och kommersiella fastigheter kan uppföras med en hög grad av trygghet och säkerhet. I Bo Tryggt 05 finns också checklistor till stöd för kommunen och byggherren.

Bo Tryggt 05 bör vara basen vid planering, projektering och byggande med avseende på trygghetsfrågor. Ett komplement till ordinarie remiss- och samrådsförfarande är att göra reella och virtuella trygghetsvandringar. Dessa kan ge en känsla av den upplevda tryggheten i det nya området. Med denna metod kan otrygga platser eller situationer upptäckas. Se Bo Tryggt, kapitel A 6, Trygghetsvandra.

7. Trafikverket

Planförslaget berör Bromma flygplats, som är av riksintresse för kommunikationsanläggningar och ska därmed skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av anläggningen. I riksintresset flygplats ingår influensområden vad gäller höjdrestriktioner. Det innebär att byggnader och anläggningar inte får genomtränga angivna hinderytor.

Trafikverket noterar att det från samrådsskedet till utställningen, skett en stor förändring. Högsta höjd för en byggnad har ändrats från 8 till 14 våningar. Högsta totalhöjd är på plankartan angiven till 61 meter över nollplanet. Högsta totalhöjd för objekt på denna plats enligt Bromma flygplats höjdbegränsande yta är 59,56 meter över havet. Det är mer lämpligt att planbestämmelsen anger högsta totalhöjd istället för högsta nockhöjd. Höjden 59,56 m ska nämligen innefatta alla påbyggnader som t.ex. teknikutrymmen.

Trafikverket önskar informera om att den högsta höjden för objekt även omfattar tillfälliga hinder såsom byggkranar. Detta kräver en noggrann planering av byggskedet. Det är möjligt att skicka in en dispensansökan till flygplatsen men Swedavia är restriktiva med att medge dispens för tillfälliga hinder. Eftersom Swedavia/Bromma flygplats är sakägare måste de få detaljplanen för yttrande.

Kommentar: Höjdbestämmelsen ändras så att totalhöjden blir 59,56 meter över nollplanet. Swedavia har fått detaljplanen för yttrande.

8. Stadskärneföreningen

Det finns ett klart samband mellan utvecklingen av stadskärnan och utvecklingen av stadens samtliga stadsdelar. Och inte minst gäller detta för Rissne. Därför är detaljplaneförslaget av intresse för stadskärneföreningen. Rissne är på många sätt redan en mycket fin och bra stadsdel. Stadsdelen har också stor utvecklingspotential. Rätt utnyttjade kommer dessa möjligheter att ha positiva effekter för hela staden, stadskärnan inkluderad.

Det detaljplaneförslag som nu är utställt tillför nya bostäder i ett för platsen rimligt antal. Det är positivt. Detaljplanen ger också förutsättningar för en ökad stadsmässighet kring Kavallerivägen. Planförslaget förhåller sig även på ett balanserat sätt till kommande tvärbana, vilket är viktigt. Förhoppningsvis får den lilla torgbildning som planen vill skapa den effekt som avses. Detaljplanen medverkar vidare till att skapa en tydligare entré till Rissne från Rissneleden. Den ger dessutom ett incitament till att i ett kommande steg fortsätta utveckla stadskaraktären och stärka gaturummet på Rissneleden i dess möte med Järnväggsgatan vid Sundbybergskopplet. Det senare skulle stärka sambandet mellan Rissne och centrala Sundbyberg på ett mycket positivt sätt. Det är stadskärneföreningens förhoppning att den möjligheten tillvaratas i en kommande detaljplaneprocess. Med dessa utgångspunkter vill stadskärneföreningen tillstyrka detaljplaneförslaget.

9. Skanova

Skanova har flera markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet. Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Denna ståndpunkt skall noteras i planhandlingarna. Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

10. Äldrenämnden

Äldrenämnden vill poängtera att de nya bostäderna och omgivningen får en god tillgänglighet. Det handlar t ex om tillgängliga entréer till husen, tillgång till hiss, tydliga markeringar som hjälper personer med synnedsättning, tillgängliga badrum och balkonger i lägenheterna, lättillgängliga utrymmen för avfallshantering m m. När det gäller omgivningarna är det viktigt med möjlighet för personer med t ex rullator eller rullstol att kunna röra sig i den park som planeras innanför bostadshusen. Området är relativt kuperat och det är då viktigt att det finns gångvägar som inte har för stor lutning. För de flesta är det också viktigt att utomhusbelysningen är utformad så att den gör att området känns tryggt att vistas i.

11. Vattenfall

Vattenfall har i samrådsskedet redogjort för elanläggningar inom detaljplanen och denna information gäller alltså.

12. Lantmäteriet

Grundkartan måste kompletteras med angivelse om koordinat- och höjdsystem, ursprung, teckenförklaring avseende grundkartans beteckningar samt datum avseende fastighetsredovisningen. Därutöver även tydlig redovisning av fastighetsgränser och fastighetsbeteckningar med traktnamn, block- och enhetsnummer samt befintliga ledningsrätter och fornminnen. Lantmäteriet noterar även att det i grundkartan utom aktuellt planområde finns en redovisad gemensamhetsanläggning, Lådmakarengår:1, som är avregistrerad.

I planbeskrivningen under "Avfall" anges det att mobila sopsugsanläggningar kan placeras i allmän plats. Inget anges om vem som ska äga och ha hand om driften av sådana anläggningar. Lantmäteriet vill dock upplysa om att rättigheter för enskilda anläggningar

inte går att bilda på allmän plats. Att planhandlingarna även innehåller en fastighetsförteckning anges inte.

Utförlig redovisning av bland annat de kommande fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för genomförandet av detaljplanen saknas. Viktiga saker att se över och ha med är bland annat kostnader och initiering av fastighetsrättsliga åtgärder, samtliga berörda fastigheter samt ersättningsfrågor. Hänvisning till avtal är inte tillräckligt.

Lantmäteriet har inte tagit ställning till fastighetsförteckningen i detalj men noterar att ledningsrätten 0183-94/4.1 saknas som angiven rättighet inom planområdet.

Kommentar: Grundkartan uppdateras enligt Lantmäteriets anvisningar.

13. SL/Trafikförvaltningen

Det är viktigt att hänsyn tas till Trafikförvaltningens riktlinjer i Ri-Buss vad gäller bland annat gatubredder samt utformningar av hållplatser för att kollektivtrafiken ska ha en god framkomlighet. I planbeskrivningen nämns att Rissneleden ska få en minskad körbanebredd från 10 meter till 7 meter, samtidigt som parkering ska tillåtas.

Trafikförvaltningen förutsätter att plats för parkering är utöver dessa 7 meter för att en god framkomlighet för kollektivtrafiken kan bibehållas. I planbeskrivningen föreslås en cirkulation på Rissneleden och att busshållplatsen kan komma att flyttas närmre cirkulationsplatsen. Idag finns en cirkulationsplats i korsningen Rissneleden/Lavettvägen vilket antas vara den cirkulation som busshållplatsen ska flyttas närmre till.

Trafikförvaltningen vill göra Sundbybergs stad uppmärksamma på att ur ett trafiksäkerhetsperspektiv så är en fickhållplats på denna plats att föredra. Om det är så att ett övergångsställe planeras i samband med cirkulationen innan hållplatsen kommer sikten för de gående att vara begränsad när bussen står inne vid hållplats. Trafikförvaltningen vill delta i det fortsatta planeringsarbetet när det gäller de nämnda frågorna.

Kavallerivägen kommer fortsatt att trafikeras med buss även då den nya spårvägen är på plats. Det är viktigt att Sundbyberg stad säkerställer bussens framkomlighet vad det gäller gatubredder på Kavallerivägen. I de illustrationer som finns med till detaljplanen för Sundbyberg 2:26 uppfattar trafikförvaltningen att Kavallerivägen är för smal för att trafikeras av buss enligt trafikförvaltningens riktlinjer och de principer som tagits fram för Kavallerivägen i Program för tvärbanans Kistagren genom Rissne i Sundbybergs stad, DNR 0004/2006-214. Plangränsen mot Kavallerivägen kan därför behöva komma att förändras för att busstrafiken ska kunna ha en god framkomlighet.

De in- och utfarter som planeras till bostadsbebyggelsen på Rissneleden och Kavallerivägen bör studeras noggrant så att det inte uppstår framkomlighetsproblem och trafiksäkerhetsproblem för förbipasserande kollektivtrafik.

Gång- och cykelvägar till kollektivtrafiken ska utformas säkra, trygga, gena, attraktiva och tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Gång- och cykelvägen norr om bebyggelsen längs Kavallerivägen ska enligt planbeskrivningen flyttas norrut. Denna gång- och cykelväg är planerad att ansluta till en passage över Kavallerivägen och tvärbanan.

Det är viktigt att eventuella störningar från busstrafik och den planerade spårvägen beaktas vid utformning av bebyggelse och planbestämmelser. Vad gäller bussar är det oftast maximalnivåerna som genererar klagomål. Trafikförvaltningens erfarenhet är även att framförallt lågfrekvent buller vid tomgångskörning och start upplevs som störande. Dessa problem kan t.ex. uppkomma vid korsningar och busshållplatser. För de bostäder som vetter mot gator som trafikeras av buss bör utformning av byggnader ske så att Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13) för lågfrekvent buller innehålls i sovrum. De planerade bostäderna och lokalerna måste uppföras och utformas på sådant sätt att tillräckligt skydd mot eventuella störningar från kollektivtrafiken (spårväg och buss) uppnås. Plankartans bestämmelser måste därför så som tidigare framförts kompletteras med följande text under rubriken "Byggnadsteknik":

- Bostäder ska grundläggas och utföras så att stomljud i boningsrum inte överstiger 30 dB(A) (slow) vid tågpassage.
- Byggnader ska grundläggas och utformas så att vibrationsnivån i bostäder inte överstiger 0,4 mm/sek.
- Där nya lokaler byggs ska buller och vibrationskrav ställas. Trafikförvaltningen anser att riktvärdet 50 dB(A) max FAST i kontor (butik) samt 45 dB(A) max i vårdcentral avseende stomljud från spårväg ska gälla. Byggnader ska även grundläggas och utformas så att vibrationsnivån i de nya lokalerna inte överstiger 0,4 mm/sek.

Planbeskrivningen bör kompletteras med en text kring stomljud och vibrationer som stämmer överens med plankartans störningsbestämmelser.

Avtal som bl.a. reglerar förutsättningarna för ansvars- och kostnadsfördelning för buller och vibrationer bör tecknas mellan Trafikförvaltningen/SL och kommunen/exploatören innan beslut om att anta detaljplanen fattas. Trafikförvaltningen vill delta i det fortsatta planarbetet.

Kommentar: Staden vill upplysa SL/Trafikförvaltningen om att det är deras egna konsulter som ritat upp sektionen på Kavallerivägen som SL/Trafikförvaltningen nu underkänner. Körbanorna är 3,5 meter breda vilket är tillräckligt för god framkomlighet med buss. Det är i detta skede för sent att justera plangränserna mot Kavallerivägen ytterligare.

Instanser utan erinran

- Svenska Kraftnät
- Ellevio AB

Revideringar efter utställningen

Följande revideringar har gjorts efter granskningstiden:

- Höjdbestämmelsen för höghuset ändras till 59,56 meter totalhöjd.
- Plangränsen justeras marginellt norrut för att ge bättre plats åt en gångbana.
- Egenskapsgränser avseende våningsantal har förskjutits något för att åstadkomma ett mer rationellt genomförande.

Sammantaget är förändringarna av redaktionell karaktär eller av så pass liten betydelse att de därför inte föranleder att detaljplanen behöver ställas ut ånyo.

Kvarstående synpunkter

Personer/föreningar som inte fått sina synpunkter tillgodosedda under planprocessen:

- Boende, Bergshöjden
- Boende, centrala Sundbyberg
- Boende, Solna
- Boende, Pjäsbacken 12 (fyra st)
- Boende, Pjäsbacken 13 (sex st)
- Boende, Pjäsbacken 33
- Boende, Järfälla (13 st)

Ställningstagande

Ett par privatpersoner har kvarstående synpunkter gällande bebyggelsens placering och höjd. Flertalet av dessa bor långt bort från planområdet och är således inte sakägare. Stadsledningskontorets bedömning är att detaljplanen kan antas.

Eva Kåverud
Planeringschef

Henrik Nordström
Planarkitekt